

будівництва, це ринок проектно-вишукувальних робіт; 4) ринку ремонтно-будівельних робіт, поточного будівельного ремонту, реконструкції об'єктів; 5) ринку будівельних матеріалів, що поділяється на ринок: видобувної промисловості та ринок промислового виробництва будівельних матеріалів; 6) ринку будівельного машинобудування, обладнання та будівельного транспорту.

Список використаних джерел

1. Пасічник В. Маркетинг будівельних ринків України: поточний стан і перспективи // Маркетинг в Україні. – 2006. – №4. – С. 55–59
2. Белугін В. С. Управління будівельними організаціями в умовах ринкової економіки // Будівництво України. – 2005. – №5. – С. 13–15
3. Пинда Ю. В. Тенденції розвитку та структурних зрушень у будівельному комплексі Львівської області // Регіональна економіка. – 2008. – №3. – С. 167–174
4. Гриценко Г. М. Правове регулювання капітального будівництва за державні кошти // Автореферат дис. канд. юрид. наук / ІСПД НАН України. – Донецьк, 2011. – 17 с.
5. Вінник О. М. Господарське право: навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / [О. М. Вінник]. – [2-ге вид., змін. та доп.]. – Київ: Правова єдність, 2009. – 766 с.

ПРОМИСЛОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ: ПРАВОВІ ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Є. В. ЧЕРЕПОВСЬКИЙ, здобувач кафедри господарського права

Харківський національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», згідно з ст. 4 встановлює, що система прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку складається з: прогнозів економічного і соціального розвитку України на середньо- та короткостроковий періоди; прогнозів розвитку окремих галузей економіки на середньостроковий період; загальнодержавних програм економічного, соціального розвитку, інших державних цільових програм; прогнозів економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів та міст на середньостроковий період; програм економічного і соціального розвитку АРК, областей, районів та міст на короткостроковий період. У разі необхідності прогнозні і програмні документи економічного і соціального розвитку можуть розроблятися на більш тривалий період.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про державні цільові програми», за своєю спрямованістю державні цільові програми поділяються на: 1) економічні, що спрямовані на розв'язання комплексних галузевих і міжгалузевих проблем виробництва, підвищення його ефективності та якісних характеристик, забезпечення ресурсозбереження, створення нових виробництв, розвиток виробничої кооперації; 2) наукові, метою яких є забезпечення виконання

фундаментальних досліджень у галузі природничих, суспільних і технічних наук; 3) науково-технічні, що розробляються для розв'язання найважливіших науково-технічних проблем, створення принципово нових технологій, засобів виробництва, матеріалів, іншої наукоємної та конкурентоспроможної продукції; 4) соціальні, що передбачають розв'язання проблем підвищення рівня та якості життя, проблем безробіття, посилення соціального захисту населення, поліпшення умов праці, розвиток охорони здоров'я та освіти; 5) національно-культурні, спрямовані на розв'язання проблем національно-культурного розвитку, збереження національно-культурної спадщини, задоволення інтелектуальних та духовних потреб людини; 6) екологічні, метою яких є здійснення загальнодержавних природоохоронних заходів, запобігання катастрофам екологічного характеру та ліквідація їх наслідків; 7) оборонні, що розробляються з метою посилення обороноздатності держави; 8) правоохоронні, спрямовані на забезпечення правоохоронної діяльності, боротьби із злочинністю та державної безпеки. Державні цільові програми можуть бути спрямовані на розв'язання інших проблем, у тому числі регіонального розвитку, що мають державне значення.

Вони, згідно ч. 2 ст. 1 цього Закону поділяються на: загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля – це програми, які охоплюють всю територію держави або значну кількість її регіонів, мають довгостроковий період виконання і здійснюються центральними та місцевими органами виконавчої влади; інші програми, метою яких є розв'язання окремих проблем розвитку економіки і суспільства, а також проблем розвитку окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць, що потребують державної підтримки.

Таким чином, необхідно наголосити на обов'язковій внутрішній узгодженості та взаємодії трьох ключових елементів – інструментів визначення компетенції органу публічної влади, що особливо актуально для процесу нормотворчого моделювання, а також для забезпечення положенням ст. 19 Конституції України характеру прямої дії в якості певного алгоритму інструменту правової оцінки поведінки відповідних суб'єктів [1, с. 113].

Оскільки проведення промислової політики держави покладається на визначені органи державної виконавчої влади, необхідно сформувати методологічні підходи до формування їх господарської компетенції, що включала б необхідний та достатній арсенал регулятивних повноважень, засобів, процесуальних форм для ефективного виконання свого функціонального призначення. Згідно із ч. 2 ст. 19 Основного закону, такою матрицею є поєднання підстав, повноважень із вказівкою на межі їх реалізації та способи реалізації відповідних повноважень.

Зміст ст.19 Конституції України, хоча в першу чергу і скерований на створення правового механізму забезпечення конституційної законності, водночас являє собою і методологічну основу для законотворчого моделювання конфігурації правового положення та порядку діяльності будь-якого органу

публічної влади. Саме в цьому сенсі законодавець має виходити із необхідності в системній єдності використання трьох типів правових засобів: юридично визначених підстав діяльності; юридично визначених повноважень щодо такої діяльності та їх меж; юридично визначених способів реалізації повноважень.

Разом з тим, очевидно, стверджує Д. В. Задихайло, що будь-якій активній діяльності держави з метою здійснення керуючого впливу на зміст, характер та інтенсивність реалізації суспільних відносин має передувати окрема підготовча фаза діяльності державного апарату, що зазвичай підлягає у: вивченні стану та динаміки розвитку названих суспільних відносин; здійсненні їх політико-правової оцінки; прогнозування напрямів та параметрів наслідків процесу їх розвитку; створення віртуальної оптимізованої моделі такого розвитку що оцінюється як політично прийнятна; з'ясування ресурсних та інструментальних можливостей держави щодо ефективного впливу на об'єкт управління; формалізація доктринальних положень політики у документах, що мають юридичну силу і можуть виконувати функцію алгоритму діяльності органів держави та посадових осіб, спрямованого на досягнення визначених суспільних ефектів; контроль за реалізацією сформованої політики держави в процесі функціонування механізмів державного управління, з можливою поточною модифікацією складових державної політики, що застосовується. В той же час чинне законодавство щодо діяльності держави, як уявляється, охоплює не весь цикл «технології» державної управлінської діяльності, а фактично акцентовано саме на реалізаційному аспекті політики держави, що виявляє себе в процесі владної функціональної діяльності державного апарату, практичного використання його повноважень та засобів впливу на суспільні відносини. Мовою господарського права це означає фазу практичної реалізації організаційно-господарських повноважень відповідними владними суб'єктами щодо господарської діяльності [2, с. 44 – 45].

Однак, звертає увагу В. М. Пашков, справжньою проблемою сьогодення є те, що навіть необхідні нормативно-правові акти не спрацьовують. Це пов'язано із відсутністю механізмів їх реалізації або кризовим станом, в якому перебуває наша держава. Юридичні норми не здатні упорядкувати суспільні відносини, розв'язати велику кількість колізій в законодавстві й тому іноді нормативно-правові акти існують незалежно від практичного життя. Непродумані програми, які залишаються лише на папері породжують недовіру до владних структур та до законодавчих актів, що ними приймаються [3]. Розроблення економічної політики – це ухвалення державних рішень, пов'язаних із законодавчим процесом і оперативним управлінням з боку органів виконавчої влади. Розроблення економічної політики держави полягає в її науковому обґрунтуванні, врахуванні необхідності забезпечення соціально-економічної стабільності та розвитку країни. Це передбачає наукове визначення цілей, завдань і пріоритетів, які відбивають потреби та інтереси суспільства, вибір механізмів та інструментів її практичної реалізації. Труднощі розроблення економічної політики обумовлюють необхідність дотримання певних вимог, яким мають задовольняти цей процес і зміст самої політики.

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене, слід відзначити, що в проблема сутності реалізації промислової політики держави пов'язана з проблемою неспроможності ринку і необхідністю державного втручання в економічні процеси. Проведений аналіз підкреслює значущість вибору такої моделі промислової політики, яка б була адекватною наявному рівню соціально-економічного розвитку країни. В основі такої політики має бути наукове визначення змісту стратегічних напрямів (пріоритетів) розвитку національної економіки, методів і засобів реалізації розроблених державою цілей та завдань. Механізм промислової політики держави при цьому має відповідати потребам реалізації суспільних інтересів.

Список використаних джерел

1. Задохайло Д. Д. Кабінет Міністрів України як суб'єкт економічної системи: конституційно-правові засади : дис.. канд.. юрид. наук : 12.00.02 / Задохайло Дмитро Дмитрович. – Харків, 2013. – 225 с.
2. Галузева економічна політика держави: проблема правового забезпечення : колективна монографія / За заг. наук ред. Д. В. Задохайло. – Харків : Юрайт, 2013. – 520 с.
3. Пашков В. Інституціональний механізм господарсько-правового забезпечення регулюючого впливу держави на здійснення діяльності у галузі охорони здоров'я / В. М. Пашков // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – №5 (137). – С. 50 – 53

ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗМІЦНЕННЯ РЕГУЛЮЮЧОГО ВПЛИВУ ДЕРЖАВИ

В. В. ШПАКОВ, здобувач кафедри господарського права

Харківський національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

Для з'ясування сутності правового регулювання та механізму правового регулювання розглянемо поняття засобів, способів і методів впливу права на суспільні відносини.

Правові засоби – це своєрідні юридичні інструменти, за допомогою яких здійснюється впорядкування суспільних відносин і задовольняються інтереси суб'єктів права. В якості правових засобів виступають норми права, суб'єктивні права і юридичні обов'язки, юридична відповідальність, правові обмеження, правові стимули, правові заохочення тощо.

Правові обмеження пов'язані, перш за все, зі зменшенням обсягу можливостей, свободи, а значить, і прав учасників господарських відносин для зниження їх негативної активності.

По-друге, правовий стимул – можна визначити як правове спонукання до правомірної поведінки, за допомогою матеріальних благ.

Таким чином, правовий стимул безпосередньо пов'язаний ще з одним правовим засобом регулювання суспільних відносин – правовим заохоченням.